

Strasbūrā, 22.11.2016.
COM(2016) 739 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei

Eiropas rīcība ilgtspējības jomā

{SWD(2016) 390 final}

1. IEVADS. ES APŅEMŠANĀS ATTIECĪBĀ UZ ILGTSPĒJĪGU ATTĪSTĪBU

Ilgospējīgas attīstības jautājums jau gadiem ilgi ir bijis Eiropas projekta pamatā. ES Līgumos ir iekļautas atsauces uz Savienības ekonomisko dimensiju, sociālo dimensiju un vides dimensiju, ar kurām saistītie jautājumi būtu jārisina kopā. ES iestājas par attīstību, kas risina tagadnes vajadzības, vienlaikus neapdraudot nākamo paaudžu spēju apmierināt savas vajadzības. Ilgtspējīgas attīstības pamatā ir cienpilna dzīve visiem cilvēkiem planētas iespēju robežās, apvienojot ekonomisko labklājību un efektivitāti, miermīlīgu sabiedrību, sociālo iekļaušanu un atbildību pret vidi.

Pašlaik Eiropas iedzīvotājiem nākas saskarties ar daudzām ilgtspējības problēmām, sākot no jauniešu bezdarba līdz sabiedrības novecošanai, klimata pārmaiņām, piesārņojumam, ilgtspējīgai enerģijai un migrācijai. Mums ir jārisina pašreizējās problēmas un jāgatavojas nākotnei, ņemot vērā pasaulē notiekošo pārmaiņu tempu un sarežģītību, kā arī arvien pieaugošo pasaules iedzīvotāju skaitu. Lai saglabātu Eiropas sociālo modeli un sociālo kohēziju, ir svarīgi ieguldīt jauniešos, sekmēt iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi, mazināt nevienlīdzību un labi pārvaldīt migrāciju. Īstenojot atbildīgu fiskālo politiku un reformas, tiks stiprināta mūsu veselības aprūpes un pensiju sistēmu ilgtspējība. Lai saglabātu mūsu dabas kapitālu, ir svarīgi paātrināt pāreju uz mazoglekļa ekonomiku, kura ir noturīga pret klimata pārmaiņām un kura efektīvi tērē resursus, kā arī uz aprites ekonomiku. Lai šīs grūtības pārvērstu jaunās uzņēmējdarbības iespējās un jaunās darbvietās, nepieciešama stingra pētniecības un inovācijas iesaiste.

ES ir spēcīgas starta pozīcijas un pieredze, augsts ekonomiskās attīstības un sociālās kohēzijas līmenis, demokrātiska sabiedrība un apņemšanās attiecībā uz ilgtspējīgu attīstību, kas ir stingri nostiprināta Eiropas Līgumos¹. Līgumā par Eiropas Savienību² Savienībai ir noteikts pienākums nodrošināt konsekvenci ES ārējās darbības dažādās jomās, kā arī šo jomu un citu ES politikas jomu savstarpēju konsekvenci.

Pašreizējais Komisijas sastāvs sistemātiski integrē ilgtspējīgas attīstības aspektu galvenajos pārnozaru projektos, kā arī nozaru politikā un iniciatīvās. Atskatoties pagātnē, ES ilgtspējīgas attīstības stratēģija tika pieņemta 2001. gadā³, pārstrādāta 2006. gadā⁴ un pārskatīta 2009. gadā⁵. Kopš 2010. gada ilgtspējīgas attīstības aspekts ir ticis integrēts stratēģijā "Eiropa 2020"⁶, to ir apstiprinājis pašreizējais Komisijas sastāvs, un tas tiek izvērstis attiecībā uz izglītību un inovāciju ("gudra"), zemām oglekļa dioksīda emisijām, noturību pret klimata pārmaiņām, ietekmi uz vidi ("ilgtspējīga") un darbvietu izveidi un nabadzības samazināšanu ("iekļaujoša").

1.1. Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM)

¹ Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. panta 5. punkts un 21. panta 2. punkts.

² Līguma par Eiropas Savienību 21. panta 3. punkta otrā daļa.

³ COM/2001/0264 *final*.

⁴ Eiropadomes dok. 10917/06.

⁵ COM(2009) 400 *final*.

⁶ COM(2010) 2020 *final*.

2015. gads visai pasaulei bija izšķirošs gads saistībā ar ilgtspējīgu attīstību. ANO Ģenerālās asamblejas 70. sesijas laikā, kas notika 2015. gada 25. septembrī, pasaules valstu vadītāji pieņēma jaunu pasaules mēroga ilgtspējīgas attīstības sistēmu, proti, Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam (turpmāk — “2030. gada programma”)⁷, kuras pamatā ir ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM). Tajā pašā gadā tika pieņemti arī Parīzes klimata nolīgums (COP21)⁸, Adisabebas rīcības programma⁹, kura ir neatņemama 2030. gada programmas sastāvdaļa, un Sendai katastrofu riska mazināšanas programma¹⁰.

ES bija svarīga loma 2030. gada programmas izstrādē, un šī programma pilnībā saskan ar Eiropas redzējumu un patlaban ir kļuvusi par vispasaules plānu ilgtspējīgai attīstībai pasaulē. 2030. gada programma būtībā ir apņemšanās līdz 2030. gadam izskaust nabadzību un sasniegt ilgtspējīgu attīstību visā pasaulē, nodrošinot, lai neviens nebūtu aizmirsts. 17 ilgtspējīgas attīstības mērķi un ar tiem saistītie 169 pakārtotie mērķi ir globāli savā būtībā, tie ir universāli piemērojami un savstarpēji saistīti. Visām valstīm, gan attīstītajām, gan jaunattīstības valstīm, ir kopīga atbildība sasniegt šos IAM. 2030. gada programmā līdzsvaroti ir integrētas ilgtspējīgas attīstības trīs dimensijas: ekonomiskā, sociālā un vides, un tajā pirmo reizi ir atspoguļota starptautiska vienprātība, ka miers, drošība, taisnīgums visiem un sociālā iekļaušana ir ne tikai mērķi, kurus jātiecas sasniegt katru atsevišķi, bet arī mērķi, kuri cits citu pastiprina.

2030. gada programma balstās uz globālu partnerību, kurā iesaistītas visas ieinteresētās personas, kura uzliek par pienākumu mobilizēt visus īstenošanas līdzekļus un veikt turpmākus pasākumus, kā arī paredz pārskatīšanas mehānismu, lai nodrošinātu virzību un pārskatatbildību. 17 IAM ir uzskatāmi par kvalitatīviem un kvantitatīviem mērķiem nākamajiem 15 gadiem, lai mēs varētu sagatavoties nākotnei un strādāt tādu vērtību labad kā cilvēka cieņa, stabilitāte, veselīga planēta, taisnīga un noturīga sabiedrība un plaukstoša ekonomika. Tie palīdz vadīt konverģences procesu starp dalībvalstīm, sabiedrībā, kā arī ar pārējo pasauli.

1.2. Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei

ES ir pilnībā apņēmusies kļūt par līderi 2030. gada programmas un IAM īstenošanā kopā ar savām dalībvalstīm, ievērojot subsidiaritātes principu. 2030. gada programma vēl vairāk paātrinās ES ārējās darbības un citu tās politikas jomu vienotas pieejas īstenošanu, kā arī veicinās ES finanšu instrumentu saskaņotību.

ES atbilde uz 2030. gada programmu izpaudīsies divos darbības virzienos. Pirmais darbības virziens, kas ir izklāstīts šajā paziņojumā, paredz pilnībā integrēt IAM Eiropas politikas sistēmā un pašreizējās Komisijas prioritātēs, izvērtējot pašreizējo stāvokli un nosakot aktuālākās ilgtspējības problēmas. Otrs darbības virziens paredz sākt pārdomu procesu par to, kā tālāk izstrādāt mūsu ilgtermiņa redzējumu un koncentrēties uz nozaru politiku pēc 2020. gada, gatavojoties IAM īstenošanai ilgtermiņā. Jaunajā daudzgadu finanšu shēmā laikposmam pēc 2020. gada ir arī paredzēts pārvirzīt ES budžeta ieguldījumus uz ES ilgtermiņa mērķu sasniegšanu.

⁷ ANO Rezolūcija A/RES/70/1.

⁸ ANO Lēmums -/CP.21, Parīzes nolīguma pieņemšana.

⁹ ANO Rezolūcija A/RES/69/313.

¹⁰ Pieņemta 3. ANO konferencē par katastrofu risku mazināšanu Sendai, Japānā, 2015. gada 18. martā.

2. EIROPAS ATBILDE UZ 2030. GADA PROGRAMMU

2030. gada programma nodrošina Eiropas Savienībai iespēju pamatīgi nostiprināt savu stratēģisko nostāju pasaules centienos veidot ilgtspējīgu nākotni, kuru Savienība ir definējusi kopā ar saviem partneriem. IAM jau tiek īstenoti daudzās ES politikas jomās, un tie ir integrēti visās desmit Komisijas prioritātēs.

2.1. To Eiropas politikas virzienu apzināšana, kuri sekmē IAM sasniegšanu

Pilns pārskats par to, kā Eiropas politika un rīcība sekmē ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu gan Savienībā, gan īstenojot ES ārējo darbību, ir izklāstīts šim paziņojumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā. Tajā ir apkopoti svarīgākie pasākumi, ko Eiropas Savienība veic attiecībā uz katru no 17 ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

Šajā apzināšanas procesā ir noskaidrots, ka pašreizējā ES politika ir vērsta uz visu 17 mērķu īstenošanu. Stratēģijai "Eiropa 2020" ir nozīmīga loma vairāku IAM sasniegšanā. Kaut arī pašlaik Eiropa var atsaukties uz labiem sasniegumiem un progresu saistībā ar visiem mērķiem, būs jāpastiprina īstenošana, kā arī izteiktāk jākoncentrē rīcība visās jomās, ja vēlamies pilnībā īstenot 2030. gada programmu līdz 2030. gadam.

Instrumenti, ko izmanto, lai sasniegtu atsevišķus IAM, ir atkarīgi arī no pienākumu sadalījuma starp ES un dalībvalstīm.

Turpmāk izklāstītas dažas no galvenajām darbībām, kas sekmē IAM sasniegšanu Eiropas Savienībā.

Attiecībā uz 1. IAM "Izskaut nabadzību visos tās veidos visā pasaulē" — saskaņā ar subsidiaritātes principu Eiropas Savienības iekšējā loma pamatā ir atbalstīt dalībvalstis to cīņā ar nabadzību, lai palīdzētu tām sasniegt stratēģijā "Eiropa 2020" attiecībā uz nabadzību noteikto pamatmērķi, ņemot vērā, ka krīze ir negatīvi ietekmējusi virzību uz šā mērķa sasniegšanu.

Attiecībā uz 2. IAM "Izbeigt badu, panākt nodrošinātību ar pārtiku un pilnvērtīgu uzturu un veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecību" — reformētajā kopējā lauksaimniecības politikā (KLP) ir trīs mērķi, kuri joprojām ir ļoti aktuāli un kuriem ir augsta prioritāte: ekonomiski dzīvotspējīga pārtikas ražošana, ilgtspējīga dabas resursu apsaimniekošana un klimata politika un līdzsvarota teritoriālā attīstība. Līdzīgi arī reformētās kopējās zivsaimniecības politikas mērķis ir veicināt ilgtspējīgu pārtikas ražošana, nosakot ilgtspējīgas zvejas un akvakultūras darbības. Ar Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām Eiropas Savienība atbalsta dalībvalstu centienus apgādāt vistrūcīgākās personas ar pietiekamu daudzumu nekaitīgas un uzturvielām bagātas pārtikas. Minētās politikas jomas tiek papildinātas ar pētniecības un inovācijas pasākumiem pārtikas un uztura nekaitīguma jomā, piemēram, *FOOD 2030*.

Attiecībā uz 3. IAM "Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību ikvienam un visos vecumos" — ES papildina dalībvalstu rīcību, pieņemot tiesību aktus un īstenojot citas iniciatīvas saistībā ar tādiem jautājumiem kā sabiedrības veselība, veselības aprūpes sistēmas un ar vidi saistīti veselības traucējumi (tostarp gaisa kvalitāte, ķīmiskās vielas un atkritumi). Veselība ir svarīga iedzīvotāju individuālai labsajūtai, kā arī ilgtspējīgas ekonomikas

veidošanai, jo ir svarīgi paaugstināt līdzdalību darba tirgū un darba ražīgumu¹¹. Komisija palīdzēs dalībvalstīm sasniegt IAM, it īpaši pazemināt mirstības līmeni no hroniskām slimībām, nodrošināt kvalitatīvu veselības aprūpi, stiprināt spējas novērst un pārvarēt pasaules mēroga veselības apdraudējumus (tostarp mikrobu rezistenci), izbeigt saslimšanu ar HIV/AIDS un tuberkulozi (un samazināt saslimšanu ar hepatītu), kā arī īstenot Pamatkonvenciju par tabakas kontroli.

Attiecībā uz 4. IAM “Nodrošināt iekļaujošu, vienlīdzīgi pieejamu, kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas visiem iedzīvotājiem” — stratēģijā “Eiropa 2020” ES ir noteikusi pamatmērķus attiecībā uz priekšlaicīgi skolu pametušo skaitu un augstākās izglītības iegūšanu. Izmantojot Prasmju programmu, stratēģisko sistēmu līdzbiedru mācībām un apmaiņai “Izglītība un apmācība 2020” un programmu “Erasmus +”, ES koncentrē savus centienus aktīvam dalībvalstu atbalstam, lai tās uzlabotu izglītības un apmācības kvalitāti, tādējādi nodrošinot jauniešiem iespējas.

Attiecībā uz 5. IAM “Nodrošināt dzimumu līdztiesību un emancipēt visas sievietes un meitenes” jānorāda, ka dzimumu līdztiesība ir ierakstīta ES politiskajā un tiesiskajā sistēmā jau kopš Eiropas integrācijas pirmsākumiem un tiek izstrādāti jauni politikas pasākumi, lai novērstu pastāvošo dzimumu nelīdztiesību. Tikpat nozīmīgs ES sociālās jomas programmas un kohēzijas politikas elements ir 10. IAM “Samazināt nevienlīdzību starp valstīm un vienas valsts robežās”.

Vides aizsardzība ir svarīga pašreizējās paaudzes un nākamo paaudžu dzīves kvalitātei. Vairākiem IAM piemīt izteikta vides dimensija, piemēram, 6. IAM “Nodrošināt ūdens un sanitārijas pieejamību visiem un ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu”, 14. IAM “Saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un jūras resursus ilgtspējīgai attīstībai” un 15. IAM “Aizsargāt un atjaunot sauszemes ekosistēmas un veicināt to ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, novērst pārtuksnešošanos, apturēt augsnes degradāciju un veikt tās uzlabošanu un apturēt bioloģiskās daudzveidības zudumu”. Pēdējo desmitgažu laikā panāktie uzlabojumi Eiropā vides jomā ir bijuši iespējami, pateicoties ES tiesību aktiem, ar kuriem tiek noteikta augsta aizsardzības pakāpe tādās jomās kā ūdens kvalitāte un dabas saglabāšana. Putnu direktīva un Biotopu direktīva aizsargā ekosistēmas, savukārt aizsargājamo teritoriju tīkla *Natura 2000* teritorijas palielināšanās līdz 18 % no ES platības ir uzskatāma par nozīmīgu sasniegumu. Tomēr ir nepieciešami papildu centieni, lai sasniegtu ES mērķus apturēt bioloģiskās daudzveidības zudumu līdz 2020. gadam un atjaunot vismaz 15 % no degradētajām ekosistēmām. Lai gan Eiropas zivju krājumi vēsturiski ir cietuši no pārzvejas, daudzu zivju krājumi pašlaik atjaunojas, kas kļuvis iespējams, pateicoties kopējai zivsaimniecības politikai, kura lielā mērā pamatojas uz zinātniskiem datiem. Nesen pieņemtajā kopīgajā paziņojumā par starptautisko okeānu pārvaldību¹² ir uzskaitīti pasākumi, kas jāveic, lai nodrošinātu drošus un tīrus okeānus un to ilgtspējīgu pārvaldību.

Ņemot vērā, ka joprojām pastāv virkne būtisku problēmu dabas jomā, ES arvien vairāk papildina likumdošanas pieeju ar citiem politikas virzieniem, kas izstrādāti ar mērķi “Nodrošināt ilgtspējīgus patēriņa un ražošanas modeļus” (12. IAM). Saistībā ar šo mērķi

¹¹ Gaidāmajā publikācijā “*OECD/EU's Health at a Glance: Europe 2016*” (Pārskats par ESAO/ES veselību: Eiropa 2016. gadā) teikts, ka, kaut arī paredzamais mūža ilgums ES kopš 1990. gadu sākuma ir palielinājies vidēji par 7 gadiem, daudzās ES dalībvalstīs nav novērots veselīgas dzīves gadu skaita palielinājums.

¹² JOIN(2016) 49 final.

rīcība attiecībā uz resursu izmantošanas efektivitāti un aprites ekonomiku ir vērsta uz to, lai nošķirtu ekonomikas izaugsmi no resursu izmantošanas un vides degradēšanas. Ilgtspējīga patēriņa uzturēšanai būs nepieciešama arī patērētāju politika, kas sekmē informētību un ļauj patērētājiem pieņemt apzinātus lēmumus, kuri veicina ilgtspējību.

Enerģijas un klimata jomā, uz kuru attiecas 7. IAM “Nodrošināt visiem piekļuvi pieejamai, uzticamai, ilgtspējīgai un modernai energoapgādei” un 13. IAM “Steidzami rīkoties, lai apkarotu klimata pārmaiņas un to ietekmi”, ES ir noteikusi vērienīgus mērķus laikposmam līdz 2030. gadam, lai samazinātu siltumnīcefektu izraisošo gāzu emisijas, paaugstinātu energoefektivitāti un palielinātu atjaunojamās enerģijas īpatsvaru. Turklāt pastāv politiska apņemšanās novirzīt pasākumiem klimata jomā vismaz 20 % no ES budžeta. Komisija jau ir nākusi klajā ar priekšlikumu, kā samazināt siltumnīcefektu izraisošo gāzu emisijas visās tautsaimniecības nozarēs¹³, un ir sagatavojusi iniciatīvu kopumu, lai veicinātu pāreju uz tīru enerģiju. Šīs iniciatīvas tiks koncentrētas uz to, lai paaugstinātu energoefektivitāti, kā arī sasniegtu mērķus attiecībā uz atjaunojamajiem enerģijas avotiem, ar mērķi izveidot Enerģētikas savienību un it īpaši — īstenot klimata un enerģētikas politikas satvaru laikposmam līdz 2030. gadam. Tas palīdzēs radīt jaunas darbvietas, veicinās izaugsmi un nesīs ātras pārmaiņas reālajā ekonomikā.

Pievēršoties sociālekonomiskajam aspektam, stratēģijā “Eiropa 2020 — stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” ir noteikts mērķis sasniegt 75 % nodarbinātību vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem, kas palīdzēs īstenot 8. IAM “Veicināt stabilu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgu darbu ikvienam”. 2015. un 2016. gadā pastiprinājās darba tirgus atveseļošanās un lielākā daļa rādītāju būtiski uzlabojās. Nodarbinātības līmenis ES (vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem) 2015. gadā paaugstinājās par 0,9 procentpunktiem, un tas turpināja paaugstināties, 2016. gada otrajā ceturksnī sasniedzot 71,1 %, kas ir augstāks rādītājs nekā pirms krīzes 2008. gadā, kad tas bija 70,3 % (par gadu)¹⁴. Tomēr, kaut arī darba tirgus atšķirības dalībvalstu starpā turpināja samazināties, tās joprojām ir izteiktas salīdzinājumā ar pirmskrīzes periodu, un dažās dalībvalstīs joprojām saglabājas grūtības saistībā ar jauniešu bezdarbu un bezdarbu personām ar invaliditāti.

Saskaņā ar 9. IAM “Veidot noturīgu infrastruktūru, veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu industrializāciju un sekmēt inovāciju” Investīciju plāns Eiropai paredz veikt stratēģiskus ieguldījumus nozīmīgākajās jomās, piemēram, infrastruktūrā, pētniecībā un inovācijā, kā arī sniegt maziem uzņēmumiem riska finansējumu. Arī Eiropas strukturālie un investīciju fondi¹⁵ investē infrastruktūrā, kā arī pētniecībā un inovācijā. Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments finansē noturīgus tīklus un infrastruktūru transporta, telekomunikāciju un enerģētikas nozarēs. Pētniecība un inovācija, kas ir visu IAM īstenošanas pamatā, tiek finansēta no Pētniecības un inovācijas pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”. 2016. gada Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā redzams, ka Eiropas Savienība joprojām ievērojami pārspēj daudzu citu valstu rezultātus, un mūsu uzdevums ir saglabāt šo pozīciju.

¹³ COM (2016) 500.

¹⁴ Eurostat.

¹⁵ Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi): trīs kohēzijas politikas fondi, proti, Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Kohēzijas fonds (KF) un Eiropas Sociālais fonds (ESF), Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF).

Attiecībā uz 11. IAM “Padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, izturīgas un ilgtspējīgas” — ES pilsētas, starp kurām īpaši jāizceļ Stokholma, Vīne, Londona, Frankfurte un Hamburga, ieņem piecas vietas no astoņām pasaules ilgtspējīgāko pilsētu sarakstā¹⁶. Eiropas Savienības pilsētvides attīstības plāns ir kopīgs Komisijas, dalībvalstu un Eiropas pilsētu pasākums, lai stiprinātu pilsētu dimensiju Eiropas un dalībvalstu politikā. Saskaņā ar ANO Jauno pilsētvides programmu ES stiprina pilsētu izturību, novēršot ar katastrofām vai klimatu saistītus riskus. ES Pilsētu mēru pakts par klimatu un enerģiju ir augšupēja vietēja un reģionāla rīcība, kas vērsta uz to, lai integrētā veidā pievērstos klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgotos tām, kā arī risinātu jautājumus, kas saistīti ar drošas un ilgtspējīgas enerģijas pieejamību par pieņemamu cenu.

Attiecībā uz 16. IAM “Veicināt miermīlīgas un iekļaujošas sabiedrības izveidi ilgtspējīgai attīstībai, ikvienam nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību un veidot efektīvas, pārskatatbildīgas un iekļaujošas iestādes visos līmeņos” — ES ir pieņemti politikas pasākumi un tiesību akti, kuru pamatā esošie principi ir nostiprināti Līgumā par Eiropas Savienību un ES Pamattiesību hartā un kuru darbība sniedzas pāri 16. IAM robežām.

Attiecībā uz 17. IAM “Pastiprināt īstenošanas līdzekļus un atjaunot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai” — lai stiprinātu mērķa sasniegšanu, Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm strādās, lai izpildītu darba kārtībā esošos jautājumus, pieņemot veicinošu politiku, mobilizējot pietiekamu īstenošanas finansējumu no visiem avotiem, tostarp no privātā sektora, veidojot spējas, ņemot talkā zinātni, tehnoloģijas un inovāciju, tirdzniecību, nodrošinot politikas saskaņotību, kā arī veidojot partnerattiecības. Stratēģija “Tirdzniecība visiem”¹⁷, kas tika pieņemta uzreiz pēc ANO 2030. gada programmas, paredz ES pienākumu īstenot atbildīgu tirdzniecības un investīciju politiku kā instrumentu IAM īstenošanai, tādējādi sekmējot nodarbinātību, ilgtspējīgu izaugsmi un investīcijas Eiropā un aiz tās robežām.

Turklāt vairāki ES finanšu instrumenti papildina Eiropas politiku un darbības, kā arī horizontālā veidā veicina IAM sasniegšanu. Piemēram, kohēzijas politika, ko balsta ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, ir ES galvenā investīciju politika, kuras mērķis ir panākt ekonomisku, sociālu un teritoriālu kohēziju, samazinot dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības. Tā papildina stratēģiju “Eiropa 2020”, kā arī dažādās attīstības vajadzības visos ES reģionos, laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam atvēlot 350 miljardus euro. Arī ES Pētniecības un inovācijas pamatprogramma “Apvārsnis 2020” ir horizontāla, un tās ietvaros tiek finansēti projekti, kuru īstenošana ir saistīta ar daudzu IAM izpildi. ES izmanto dažādus līdzekļus, lai nodrošinātu sinerģiju starp finanšu instrumentiem un politiku.

2.2. Komisijas 10 prioritāšu ieguldījums 2030. gada programmā

Pēc apspriedēm ar Eiropas Parlamentu un iedvesmojoties no Eiropadomes apstiprinātās “Savienības stratēģiskās programmas pārmaiņu laikā”, pašreizējā Komisijas sastāva politiskā darba kārtība ir koncentrēta uz nodarbinātību, izaugsmi, taisnīgumu un demokrātiskām pārmaiņām. Darba kārtības 10 prioritātes skar Eiropas galvenās problēmas. Daudzi no ilgtspējīgas attīstības mērķiem ir cieši saistīti ar šīm problēmām un Komisijas desmit prioritāšu apakšmērķiem.

¹⁶Arcadis, *Sustainable Cities Index 2016* (2016).

¹⁷ COM(2015) 497 final.

Šajā iedaļā ir aplūkotas nozīmīgākie sinerģijas piemēri starp IAM un desmit prioritātēm. Pilnvērtīga šīs IAM un Komisijas galveno prioritāšu sinerģijas izmantošana nodrošina spēcīgu politisko atbildību un novērš iespējamību, ka IAM īstenošana varētu notikt politiska vakuuma apstākļos.

Turklāt 2.3. iedaļā ir apskatītas nozīmīgākās saistības ES ārējā darbībā, kuras attiecas uz 6. prioritāti par tirdzniecību un 9. prioritāti par spēcīgāku dalību pasaules norisēs.

Lielākā daļa darba, kas tiek veikts saistībā ar 1. prioritāti “Jauns impulss nodarbinātībai, izaugsmei un ieguldījumiem”, tiešā veidā sekmē dažādu IAM sasniegšanu un risina nozīmīgas ilgtspējības problēmas, ar ko nākas saskarties Eiropai.

Kopš pasaules ekonomikas un finanšu krīzes ES cieš no augsta bezdarba līmeņa, nepietiekamām investīcijām un zemas konkurētspējas. Joprojām aktuāla ir nabadzība un nevienlīdzība. Ja izaugsme saglabāsies pašreizējā līmenī, Eiropas sociālais modelis nākotnē nebūs ilgtspējīgs. Ņemot vērā sabiedrības novecošanu, kad pašlaik vidēji ES 2 strādājošie uztur vienu nestrādājošu personu¹⁸, daudzu dalībvalstu pensiju saistības ievērojami palielināsies¹⁹, vienlaikus saglabājoties arī augstam jauniešu bezdarba līmenim.

Šā iemesla dēļ jau kopš pirmās šā Komisijas sastāva darba dienas galvenā prioritāte ir veicināt nodarbinātību, izaugsmi un investīcijas. Veiksmīgā iepriekšējo 60 gadu Eiropas sociālekonomiskās attīstības pieredze ir jāturpina, veidojot ilgtspējīgas darbvietas, lai radītu iespējas nākamajām paaudzēm, un uzlabojot sociālos rādītājus, proti, samazinot nabadzību un nevienlīdzību. Tas nodrošinās Eiropas ilgtermiņa konkurētspēju pasaules ekonomikā, vienlaikus saglabājot eiropeisko dzīvesveidu.

Globālās konkurences apstākļos, kuros ES nevajadzētu konkurēt ar zemu atalgojumu, izšķiroša nozīme ir investīcijām **izglītības un apmācības kvalitātē (4. IAM)** un jauniešos, lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Tas ietilpst dalībvalstu kompetencē, taču to atbalstam ir pilnībā jāmobilizē visi ES līmenī pieejamie instrumenti, piemēram, *Erasmus+* un kohēzijas politika. Eiropas labklājības un dzīvesveida pamatā ir tās lielākā vērtība — tās iedzīvotāji. Visā Eiropas Savienībā laikposmā no 2010. līdz 2014. gadam investīcijas izglītībā un apmācībā samazinājās par 2,5 %²⁰. Ir būtiski veikt gudras investīcijas, kas uzlabo prasmju kvalitāti un stiprina izglītības un apmācības sistēmas darbu. Nākamgad Komisija pievērsīsies izglītības modernizācijai, mācību prakses kvalitātei un labākai absolventu uzskaitēi. Tiks pastiprināta shēma “Garantija jauniešiem”, pārvēršot to instrumentā, lai investētu jauniešos, viņu prasmēs un pirmajos karjeras soļos.

Plānots, ka līdz 2020. gadam **Investīciju plāns Eiropai**²¹ (piemēram, **8., 9., 12. un 13. IAM**) mobilizēs papildu 500 miljardu euro investīcijas reālajā ekonomikā ar Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) starpniecību. Nozīmīga ESIF pirmā posma panākumu sastāvdaļa bija investīcijas vairākās stratēģiskās jomās, piemēram, izglītībā, veselības aprūpē, ūdensapgādē, enerģētikā, transportā un cita veida infrastruktūrā, rūpniecībā un lauksaimniecībā, kā arī tādu

¹⁸ Eurostat.

¹⁹ 2015. gada ziņojums par novecošanu: Ekonomikas un budžeta prognozes ES 28 dalībvalstīm (2013–2060).

²⁰ 2016. gada Izglītības un apmācības pārskats.

²¹ COM (2014) 903 final.

uz nākotni vērstu iniciatīvu veicināšanā kā atjaunojami energoresursi, aprites ekonomika un klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām. ESIF otrajam posmam (ESIF 2.0)²² Komisija ir ierosinājusi noteikt kvantitatīvu mērķi (40 %) attiecībā uz konkrētiem projektiem klimata pārmaiņu jomā. Informatīvi pasākumi augstākajā līmenī sekmēs uz nākotni vērstu priekšlikumu izstrādi ne tikai attiecībā uz klimata mērķiem, bet arī lai palielinātu to projektu skaitu, kas pievēršas plašākas ilgtspējīgas izaugsmes jautājumam. Turklāt, lai atbalstītu vairāku nozaru ilgtspējīgu izaugsmi visā ES, jaunais priekšlikums atvieglos kārtību, kā kombinēt finansējumu no citiem nozīmīgiem finanšu avotiem, piemēram, Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem.

Aprites ekonomika (6., 8., 9., 11., 12., 13., 14. un 15. IAM) piedāvā pārveidojošu darba kārtību ar ievērojamu nodarbinātības un izaugsmes potenciālu, kā arī veicina ilgtspējīgus patēriņa un ražošanas modeļus. Koncentrēšanās uz resursu efektīvu izmantošanu un atkritumu samazināšanu apstākļos, kad pasaules resursi tiek strauji izsmelti, nodrošina ES papildu konkurētspēju un veicina inovāciju. Tā rezultātā tiek radītas vietējas darbvietas visos prasmju līmeņos un ar sociālas integrācijas iespējām. Pāreja uz aprites ekonomiku dod iespēju Eiropai modernizēt tautsaimniecību, pielāgojot to nākotnes vajadzībām un padarot to videi nekaitīgāku un konkurētspējīgāku. Tāpat aprites ekonomika dod ieguldījumu oglekļa dioksīda emisijas līmeņa samazināšanā, ļauj ietaupīt enerģiju, kā arī mazina gaisa, augsnes un ūdens piesārņojumu. Kā apliecināts 2017. gada darba programmā, 2015. gada aprites ekonomikas rīcības plāna īstenošana joprojām ir nozīmīga Komisijas darba kārtības sastāvdaļa.

Eiropas aprites ekonomikas uzraudzības sistēma būs gatava 2017. gadā. Lai palielinātu investīcijas aprites ekonomikā, tiks izveidota platforma aprites ekonomikas finansēšanas atbalstam. Vēl viena jauna iniciatīva 2017. gadā būs vispusīga stratēģija par plastmasu, lai uzlabotu plastmasas pārstrādāšanas un otrreizējas izmantošanas ekonomiskos rādītājus, kvalitāti un attīstību, kā arī samazinātu (mikro) plastmasas nonākšanu vidē. Tas palīdzēs Eiropas rūpniecībai izstrādāt nākotnes plastmasu, kuras izgatavošana būs mazāk atkarīga no fosilā kurināmā un kura būs daļa no risinājuma, kā samazināt pasaules **okeānu piesārņojumu (14. IAM)**. Lai veicinātu attīrītu notekūdeņu drošu otrreizēju izmantošanu, tiks noteiktas minimālās prasības atkārtoti izmantotajam ūdenim (**6. IAM**). Lai atbalstītu ANO mērķi līdz 2030. gadam uz pusi samazināt pārtikas atkritumu apjomu uz vienu iedzīvotāju pasaulē, ar ES Pārtikas zudumu un pārtikas atkritumu jautājumu platformas starpniecību tiks veikti pasākumi attiecībā uz ilgtspējīgām pārtikas sistēmām un **pārtikas atkritumu ierobežošanu (12. IAM)**. Ir paredzēts veikt mērķtiecīgas darbības, lai veicinātu pārtikas ziedošanu un cilvēka uzturam nepiemērotas pārtikas nekaitīgu izmantošanu dzīvnieku barības ražošanai, kā arī pilnveidot pārtikas datuma marķējumu.

ES vides jomas *acquis* (6., 14. un 15. IAM) īstenošana joprojām ir ļoti nozīmīga ilgtspējībai ilgtermiņā un nav nodalāma no plašākām ekonomikas un sociālām problēmām. 7. vides rīcības programmā ir uzsvērts, ka mūsu dabas resursu bāzes uzturēšana un uzlabošana ir svarīga arī tāpēc, lai tautsaimniecības nozares spētu sniegt savus pakalpojumus, piemēram, lauksaimniecība, zivsaimniecība vai enerģētika. Komisija pastiprinās vides mērķu sasniegšanas gaitas uzraudzību, izmantojot Vides mērķu īstenošanas pārskatu, un sāks iniciatīvas, lai vienkāršotu vides pārskatu sniegšanu, veicinātu tiesu iestāžu pieejamību un atbalstītu vides prasību ievērošanu dalībvalstīs (**17. IAM**).

²² COM (2016) 581 *final*.

Lauksaimniecībai (2. IAM) ir liela nozīme 2030. gada programmā un ilgtspējīgā nākotnē kopumā, jo tā ir cieši saistīta ar tādiem jautājumiem kā nodarbinātība, pārtika, gaiss, klimata pārmaiņas, ūdens resursi, augsne un bioloģiskā daudzveidība (8., 12., 6., 13. un 15. IAM). Tādēļ Komisija turpinās darbu un veiks plašas apspriedes par kopējās lauksaimniecības politikas vienkāršošanu un modernizāciju, lai maksimāli palielinātu tās ieguldījumu Komisijas desmit prioritāšu un ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanā.

Runājot par darbu saistībā ar 3. prioritāti “Noturīga enerģētikas savienība, kurā īsteno uz nākotni vērstu klimata pārmaiņu politiku”, ES ir pieņēmusi skaidru sistēmu laikposmam līdz 2030. gadam un aktīvi strādā, lai sasniegtu abus attiecīgos IAM.

ES ir pasaulē lielākā energoresursu importētāja²³, kas to padara atkarīgu no piegādes traucējumiem. Tādēļ tādiem faktoriem kā energoapgādes drošība, tirgus integrācija, energoefektivitāte un vietējo energoresursu, it īpaši atjaunojamo energoresursu, izmantošana ir liela nozīme, lai mazinātu mūsu atkarību no ārējiem piegādātājiem, vienlaikus dekarbonizējot ekonomiku un stimulējot jaunas uzņēmējdarbības nozares. Eiropai ir jāizdara pareizas izvēles jau tagad, jo sadrumstalota enerģijas tirgus ekonomiskās, sociālās un vides izmaksas padarīs pāreju uz mazoglekļa ekonomiku grūtāku. **Enerģētikas savienības** mērķis ir nodrošināt uzņēmumus un mājsaimniecības ar drošu un ilgtspējīgu enerģiju par pieņemamu cenu (7. IAM). Enerģētikas savienība sekmē sadarbību un integrāciju enerģētikas jomā šo mērķu sasniegšanas vārdā. Šīs ES stratēģijas pamatā it īpaši ir atjaunojamie energoresursi un energoefektivitāte, jo arvien palielinās šo aspektu nozīme cīņā ar klimata pārmaiņām, vienlaikus uzlabojot energoapgādes drošību un stiprinot ES vadošo lomu rūpniecībā un tehnoloģijās.

2015. gada Parīzes nolīgums ir vēsturisks pavērsiena punkts pasaules cīņā ar **klimata pārmaiņām (13. IAM)**; tas ir visas pasaules panākums un apliecinājums ES virzībai uz mazoglekļa ekonomiku, kura ir noturīga pret klimata pārmaiņām. ES ir nospraudusi vērienīgu iekšējo mērķrādītāju visai tautsaimniecībai, proti, līdz 2030. gadam panākt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu par vismaz 40 %. Mērķrādītāja pamatā ir globālās prognozes atbilstoši tam, ko Parīzes nolīgumā paredzēts sasniegt vidējā termiņā. ES turpinās rādīt piemēru gan ar tiesiskā regulējuma politiku, lai samazinātu emisijas, pastiprinātu pielāgošanos klimata pārmaiņām un katastrofu risku pārvaldību, gan nosakot veicinošus faktorus, kas paātrina publiskās un privātās investīcijas inovācijā un modernizācijā visās svarīgākajās nozarēs. Stratēģija mobilitātei ar zemu emisiju līmeni palīdz veidot konkurētspējīgu un resursu izmantošanas ziņā efektīvu transporta sistēmu. Gaisa un jūras transporta nozarēs ES ir bijusi vadoša loma, panākot, ka šogad tiek parakstīti pasaules mēroga nolīgumi par emisiju samazināšanu. Pašlaik notiek sarunas par priekšlikumiem paātrināt pāreju uz zemām oglekļa emisijām attiecībā uz visām ES ekonomikas nozarēm²⁴.

Pie 4. prioritātes “Padziļināts un taisnīgāks iekšējais tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko pamatu” ir īpaši jāpiemin kapitāla tirgu savienība, kas ir jauna un progresīva pieeja, lai nodrošinātu ilgtspējīga finansējuma nepārtrauktību, un ir saistīta ar vairāku IAM īstenošanu.

²³ Eurostat un Starptautiskā Enerģētikas aģentūra.

²⁴ COM (2015) 337, COM (2016)482 un COM(2016)479.

Ilgospējīgs finansējums (8., 9., 13., 14. un 15. IAM) ieņem augstu vietu G20 un Eiropas darba kārtībā, un finanšu ministri, regulatori un pati nozare ir aktīvi iesaistījušies, lai rastu risinājumu. Ņemot vērā ilgtspējīgas attīstības mērķus, Parīzes nolīgumu un pāreju uz mazoglekļa ekonomiku, kas būtu noturīga pret klimata pārmaiņām, pieņemtu aprites ekonomikas īpašības un būtu efektīvāka no resursu izmantošanas viedokļa, ES vēlas, lai pašreizējā finanšu sistēma būtu labāk saskaņota ar Savienības politiku attiecībā uz atbalstu ilgtspējīgai izaugsmei un investīcijām. Šajā kontekstā **kapitāla tirgu savienība** paredz konkrētas iniciatīvas, piemēram, par “zaļajām” obligācijām, ilgtermiņa investīciju veicināšanu vai ar banku darbības regulējumu saistītiem uzraudzības aspektiem. Turklāt ir izveidota sistēma, lai nodrošinātu investoriem lielāku pārredzamību attiecībā uz nefinanšu un daudzveidības informācijas atklāšanu, tostarp par vides jautājumiem, sociālajiem un nodarbinātības aspektiem, cilvēktiesību ievērošanu, korupcijas apkarošanu, kukuļošanu un citiem jautājumiem. Saskaņota ES stratēģija par ilgtspējīgu finansējumu palīdzēs noteikt, sarindot pēc prioritātes un sakārtot veidus, kā ES finanšu politikas reforma var iekustināt un veicināt (publiskā un privātā) kapitāla plūsmu ilgtspējīgās investīcijās.

Kā pirmo pasākumu Komisija izveidos augsta līmeņa ekspertu darba grupu, kuras uzdevums būs sniegt padomus par vispārējas un vispusīgas ES stratēģijas izstrādi attiecībā uz ilgtspējīgu finansējumu, īpaši uzmanību pievēršot klimata radītām problēmām un vides riskiem finanšu sistēmai, kā arī vajadzībai izmantot finanšu tirgus, reaģējot uz šīm problēmām. Minētā ekspertu darba grupa pētīs arī to, kā noderīgus ieteikumus varētu attiecināt uz citām ilgtspējības dimensijām. Ar to būtu jāpietiek, lai ES saglabātu vadošo lomu starptautiskajā telpā ilgtspējīgu tirgu attīstības jomā. Komisija izvērtēs paveikto 2017. gadā, kad notiks kapitāla tirgu savienības vidusposma novērtēšana.

Saistībā ar 5. prioritāti “Dziļāka un taisnīgāka ekonomiskā un monetārā savienība” it īpaši Eiropas sociālo tiesību pīlārs un rīcība attiecībā uz uzņēmumu sociālo atbildību palīdzēs risināt 21. gadsimta nodarbinātības problēmas, kā to prasa attiecīgie IAM.

Līdz ar straujajām pārmaiņām ekonomikā, darba tirgū, sociālajām un demogrāfiskajām pārmaiņām, kā arī tehnoloģiju attīstību Eiropai kā nekad iepriekš īpaši aktuāls kļūst jautājums par iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi, nodarbinātību un pienācīgu darbu (**8. IAM**). Pēckrīzes apstākļos **Eiropas sociālo tiesību pīlāra** mērķis ir iestrādāt ES politikā sociālā taisnīguma aspektu. Nodarbinātības un sociālās politikas pamatprincipu kopums palīdzēs labāk ņemt vērā jaunākās ekonomiskās, sociālās un demogrāfiskās tendences. Veselība ir viens no nozīmīgajiem elementiem, lai vairotu cilvēkkapitālu darba ražīguma un darba tirgus līdzdalības ziņā. Reizē ar sociālās jomas un darba tirgus augšupējas konverģences veicināšanu, it īpaši eurozonā, pīlārs palīdzēs sasniegt **1., 3. un 10. IAM**.

Turklāt ES rīcība **uzņēmumu sociālās atbildības un atbildīgas uzņēmējdarbības prakses** jomā stimulē privāto sektoru iesaistīties sociālo un vides mērķu sasniegšanā, tādā veidā sekmējot taisnīgu un ilgtspējīgu izaugsmi, kā arī sociālo tiesību aizsardzību (**8. IAM**). Visās pasaules piegādes ķēdēs ES politika sekmē ilgtspējīgāku paņēmieni ieviešanu mežu apsaimniekošanā, darba un vides apstākļu uzlabošanu tekstilrūpniecībā un kuģu pārstrādē, kā arī nelikumīgas zvejas, konfliktu izraktenu un apdraudēto sugu tirdzniecības apkarošanu. Komisija pastiprinās darbu saistībā ar atbildīgu uzņēmējdarbības praksi, pievēršoties konkrētām darbībām, lai risinātu pašreizējās un nākotnes sociālās, vides un pārvaldības problēmas, balstoties uz galvenajiem principiem un politikas pieeju, kas definēta Komisijas 2011. gada ES Uzņēmumu sociālās atbildības stratēģijā.

**7. prioritāte “Tiesiskuma un pamattiesību telpa, kuras pamatā ir savstarpēja uzticēšanās”
ietver turpmākus ar IAM saistītus politikas centienus tiesiskuma un dzimumu līdztiesības
jomā.**

Efektīvām **tiesu sistēmām** ir būtiska nozīme tiesiskuma un Savienības pamatvērtību saglabāšanā (**16. IAM**). Tās ir arī priekšnoteikums ieguldījumiem un uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides radīšanai. ES rosina dalībvalstis uzlabot valstu tiesu sistēmu efektivitāti kontekstā ar Eiropas pusgadu — ES ikgadējo ekonomikas politikas koordinācijas ciklu.

Dzimumu līdztiesība (5. IAM) ir viena no Eiropas Savienības pamatvērtībām, kuras pirmsākums meklējams 1957. gadā saistībā ar Romas līgumā ierakstīto vienlīdzīgas samaksas principu par līdzvērtīgu darbu. Mūsdienās aktīva politika ir nepieciešama, lai labāk izmantotu sieviešu talantus un paaugstinātu sieviešu līdzdalību darba tirgū, viņu ekonomisko patstāvību, darba samaksu un pensiju, līdzvērtību vadošos amatos, apkarotu uz dzimumu balstītu vardarbību, kā arī veicinātu dzimumu līdztiesību mūsu ārējā darbībā. Pēdējo gadu laikā ir panākts zināms progress, piemēram, 2016. gada otrajā ceturksnī tika reģistrēts visu laiku augstākais sieviešu nodarbinātības līmenis (65,3 %), salīdzinot ar 62,8 % 2008. gadā²⁵, lai gan jāpiebilst, ka nodarbinātības jomā joprojām saglabājas dzimumu atšķirības. Laikposmā no 2003. līdz 2016. gadam to sieviešu īpatsvars, kuras ir ieceltas lielāko biržas sarakstos iekļauto uzņēmumu valdēs ES, palielinājās no 8,5 % līdz 23 %²⁶. Joprojām ir lielas problēmas saistībā ar darba samaksas un pensijas atšķirībām, proti, nav novērots, ka darba samaksas un pensijas atšķirības pretējiem dzimumiem samazinātos. Kaut arī sievietes izmanto izglītības dotās priekšrocības, 2014. gadā viņām par vienas stundas darbu joprojām tika maksāts par 16,7 % mazāk nekā vīriešiem, un sieviešu pensija ir vidēji par 40 % mazāka²⁷ nekā vīriešu pensija. Balstoties uz savu Stratēģisko iesaisti dzimumu līdztiesības jomā 2016.–2019. gadam, Komisija ir apņēmusies pilna turpināt darbu saistībā ar dzimumu līdztiesību prioritārajās jomās, un 2017. gadā tā nāks klajā ar iniciatīvu, lai veicinātu labāku darba un privātās dzīves līdzsvaru vīriešiem un sievietēm.

**Bēgļu krīzes sakarā darbs saistībā ar 8. prioritāti “Ceļā uz jaunu politiku migrācijas jomā”
sekmē progresu attiecībā uz vairāku IAM sasniegšanu.**

Pasaulē ir vērojams lielākais bēgļu skaits kopš Otrā pasaules kara beigām — patlaban visā pasaulē vairāk nekā 65 miljoni cilvēku ir pārvietoti piespiedu kārtā²⁸. Šajā sakarā ir nepieciešama jauna vispusīga migrācijas politika, kas veicinātu legālus migrācijas kanālus un apkarotu nelegālas migrācijas plūsmas, tādējādi glābjot cilvēkiem dzīvību, saglabājot cilvēka cieņu, veicinot izaugsmi un mazinot nevienlīdzību (piemēram, **1. un 10. IAM**). Migrācijas pārvaldība ir kopīga atbildība, turklāt ne tikai ES dalībvalstu starpā, bet arī attiecībās ar trešām valstīm, kuras ir bēgļu tranzīta un izcelsmes valstis. Eiropas programma migrācijas jomā²⁹ un tās turpmākie pasākumi, tostarp jauna partnerattiecību struktūra ar trešām

²⁵ Eurostat.

²⁶ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/business-finance/supervisory-board-board-directors/index_en.htm.

²⁷ Eurostat.

²⁸ ANO Bēgļu aģentūra (UNHCR) “Global trends: forced displacement in 2015” (Pasaules tendences: piespiedu pārvietošana 2015. gadā) (2015. g.).

²⁹ COM(2015) 240.

valstīm³⁰, nodrošina vispusīgu pieeju, kuras pamatā ir pamattiesību ievērošana, uzticība, solidaritāte un savstarpēja pārskatatbildība.

2.3. Eiropas Savienība —starptautisks partneris, kurš ir apņēmības pilns veicināt 2030. gada programmu

2030. gada programmā paustais redzējums pilnībā saskan ar **ES ārējās darbības** mērķiem, tostarp sekmēt ilgtspējīgu attīstību³¹. Globālajā Eiropas Savienības ārpolitikas un drošības politikas stratēģijā³² ir noteikts ES ārējās darbības stratēģiskais virziens un definētas skaidras saiknes ar 2030. gada programmu. Tajā ir uzsvērtā vispusīgas pieejas nozīme ES ārējās darbības, vajadzība pēc integrētas ES pieejas, lai palielinātu ES ietekmi, reaģējot uz vardarbīgiem konfliktiem un krīzēm vai novēršot tos, kā arī nepieciešamība uzlabot saskaņotību starp ES un tās dalībvalstīm. Ilgtspējīgas attīstības mērķiem būs transversāla dimensija visā darbā, kas tiks veikts, lai īstenotu minēto globālo stratēģiju³³. Globālajā stratēģijā ir uzsvērts, ka ir tieša saikne starp mūsu drošību un mūsu kaimiņreģionu labklājību, ieskaitot ES kandidātvalstis un kaimiņvalstis. Kā noteikts IAM, valstu un sabiedrības izturības veicināšana visos līmeņos ir veids, kā veicināt stabilitāti un ilgtspējīgu attīstību visā pasaulē, vienlaikus stiprinot pašas Eiropas drošību un labklājību.

ES paplašināšanās politikas ietvaros tiks turpināti centieni galveno uzmanību pievērst tiesiskumam, arī drošībai, pamattiesībām, demokrātiskām iestādēm un valsts pārvaldes reformai, kā arī ekonomikas attīstībai un konkurētspējai. Šie pamatprincipi, kas jāievēro, lai izpildītu Kopenhāgenā un Madridē noteiktos dalības kritērijus, pilnībā saskan ar 2030. gada programmas pamatprincipiem.

Pārskatītā **Eiropas kaimiņattiecību politika** (2015. gads) noteica atšķirīgus partnerattiecību veidus ar kaimiņvalstīm, par galveno mērķi nosakot stabilizāciju. Šī politika nodrošina Eiropas Savienībai vajadzīgos rīkus, lai sadarbotos ar partnervalstīm tādos jautājumos kā drošība, izturības veidošana, laba pārvaldība, demokrātija un cilvēktiesības, ekonomiskā attīstība, savienojamība, enerģētika, migrācija un mobilitāte, un šādā veidā sekmē ilgtspējīgu attīstību.

ES rīcība īpaši atbalsta **krīžu novēršanu, pārvarēšanu un atrisināšanu** visā pasaulē, pateicoties ES kopējās drošības un aizsardzības politikas misijām, ievērojamām iemaksām Āfrikas Miera nodrošināšanas fondā un nesenajam priekšlikumam atbalstīt spēju veidošanu attiecībā uz drošību un attīstību jaunajā drošības sektora reformu stratēģiskajā struktūrā³⁴. ES popularizēs plašāku drošības jēdzienu, ietverot iekļaujošas un pārskatatbildīgas visu līmeņu iestādes.

ES aizstāv **uz tiesībām balstītu pieeju** attīstības sadarbībai, kuras īstenošana ir izšķirīga, lai sasniegtu IAM. Šī pieeja aptver visas cilvēktiesības un veicina iekļaušanu un līdzdalību, nediskrimināciju, līdztiesību un vienlīdzību, pārredzamību un pārskatatbildību. Dzimumu

³⁰ COM(2016) 385.

³¹ Sk. Līguma par Eiropas Savienību 21. panta 2. punkta d) apakšpunktu.

³² Globāla Eiropas Savienības ārpolitikas un drošības politikas stratēģija “Kopīgs redzējums, kopīga rīcība: spēcīgāka Eiropa”, 2016. gada jūnijs.

³³ Padomes secinājumi par turpmāko rīcību saistībā ar globālo ES ārpolitikas un drošības politikas stratēģiju (5. punkts), 2016. gada 17. oktobris.

³⁴ JOIN (2016) 31 *final*.

līdzvērtība ir viena no ES pamatvērtībām, un tā ir nostiprināta Savienības tiesiskajā un politiskajā sistēmā. Visās ārējās darbības jomās ES prioritāri veicinās sieviešu tiesības, dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm.

ES attīstības politikai ir liela nozīme 2030. gada programmas īstenošanā. Eiropas Savienībai — kā pasaulē lielākajai dalībniecei attīstības jomā — un tās dalībvalstīm ir ievērojama ietekme, lai sasniegtu IAM visā pasaulē. Tādēļ kopā ar šo paziņojumu Komisija iesniedz priekšlikumu par **jaunu Eiropas Konsensu attīstības jomā**³⁵, kurā ir atspoguļota 2030. gada programmas vispusīgā pieeja. Jaunā konsensa priekšlikuma uzdevums ir sasniegt galveno mērķi, proti, izskaust nabadzību, sistemātiski integrējot sociālo, ekonomisko un vides dimensiju un stiprinot saiknes starp attīstības un drošības, humānās palīdzības un migrācijas jautājumiem.

Jaunā Eiropas konsensa priekšlikumā ir ņemtas vērā arī izmaiņas attiecībā uz īstenošanas līdzekļiem. Tas paredz vairāk par tradicionālu koncentrēšanos uz starptautisku attīstības palīdzību un mobilizē daudz lielāku finansējumu, kas nepieciešams IAM finansēšanai, apvienojot palīdzību ar vietējiem resursiem un piesaistot privātas investīcijas. Tāpat priekšlikumā ir uzsvērts labas iekšējās un starptautiskās politikas nozīmīgums, ietverot arī politikas saskaņotību. Nesen ierosinātais **Eiropas Ārējo investīciju plāns**³⁶, kas izstrādāts, balstoties uz veiksmīgo Investīciju plānu Eiropai, labi ilustrē jauno pieeju īstenošanas līdzekļiem.

Komisija priekšlikumā par jaunu Eiropas Konsensu attīstības jomā ierosina jaunu veidu, kā strādāt ar partnervalstīm un kopā ar dalībvalstīm, proti, no kopīgas plānošanas līdz kopīgai rīcībai, lai nodrošinātu labāku saskaņotību, papildināmību un efektivitāti. Ir arī acīmredzama vajadzība veicināt atšķirīgus **partnerattiecību** veidus atbilstoši mūsu partneru attīstības virzienam un vajadzībām, koncentrējoties uz nabadzīgākajām un visneaizsargātākajām valstīm, bet vienlaikus atzīstot arī vairāk attīstīto jaunattīstības valstu nozīmi IAM sasniegšanā. Paziņojums par turpmākām attiecībām ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu grupas dalībvalstīm saistībā ar **regulējumu, kurš būs spēkā pēc Kotonū nolīguma darbības beigām**³⁷ un kurš arī tika pieņemts reizē ar šo paziņojumu, ir šīs pielāgotās partnerattiecību pieejas uzskatāms piemērs.

ES sniegtajai humānajai palīdzībai ir nozīmīga loma cilvēku dzīvības glābšanā, un tā palīdz mazināt neaizsargātību un aizsargā cilvēka cieņu. Galējas un nepārejošas nabadzības koncentrēšanās nestabilās valstīs bieži vien sakrīt ar atkārtotām dabas katastrofām un postošiem konfliktiem, kas vēl vairāk pasliktina iedzīvotāju stāvokli, apdraudot attīstības panākumus un negatīvi ietekmējot veselu reģionu un sabiedrību stabilitāti. ES ir līdere visneaizsargātāko kopienu izturības spēju veidošanā. Tā nosaka turpmāko virzību attiecībā uz efektīvāku sadarbību, apvienojot humānās palīdzības darbības, ilgtermiņa attīstības sadarbību un iesākto politisko iesaisti un tādā veidā veicinot nabadzības izskaušanu.

Paziņojumā “Tirdzniecība visiem” izklāstītā **ES tirdzniecības politika** pilnībā atbalsta ilgtspējīgu attīstību visā pasaulē, it īpaši pievēršoties saiknei starp tirdzniecību un attīstību. Tirdzniecības nolīgumi, piemēram, ekonomisko partnerattiecību nolīgumi, un tirdzniecības režīmi, piemēram, "Viss, izņemot ieročus" (*Everything But Arms (EBA)*) un pilnveidotā vispārējā preferenču sistēma (*Enhanced Generalised System of Preference (GSP+)*),

³⁵ COM(2016) 740.

³⁶ COM (2016) 581 *final*.

³⁷ JOIN(2016) 52.

nodrošina ilgtspējīgai attīstībai spēcīgu atbalstu, sasaistot tirdzniecību ar attīstību un labu pārvaldību.

ES ietekme aiz tās robežām neaprobežojas vien ar ārējās darbības pasākumiem. Daudzas ES politikas jomas ar iekšējo dimensiju veicina ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu visā pasaulē. Tādēļ, lai sasniegtu IAM, ir ļoti svarīgi **panākt visu ES politikas jomu saskaņotību**. Politikas saskaņotība attīstībai ir būtiska sastāvdaļa ES atbildē uz ilgtspējīgas attīstības uzdevumu, kas nostiprināts Eiropas Savienības Līgumos. Konkrēti projekti, piemēram, energotīklu starpsavienojumi Āfrikā un ar Eiropu, šķērsojot Vidusjūras reģionu, kā arī pašreizējā ES rīcība saistībā ar ilgtspējīgu pasaules mēroga piegādes ķēžu izveidi, piemēram, korrūpcijas un apģērbu ražošanas nozarēs, atklāj papildu vērtību, ko nodrošina saskaņotas pieejas izmantošana.

3. TURPMĀKĀ ES RĪCĪBA SAISTĪBĀ AR 2030. GADA PROGRAMMAS ĪSTENOŠANU

3.1. Pārvaldība

Ilgspējīgai attīstībai ir nepieciešama vispusīga un pārnozaru politikas pieeja, lai panāktu, ka ekonomiskās, sociālās un vides problēmas tiek risinātas kopā. No tā izriet, ka ilgtspējīga attīstība būtībā ir pārvaldības jautājums un tai nepieciešami pareizie instrumenti, lai nodrošinātu politikas saskaņotību visās tematiskajās jomās, kā arī starp ES ārējo darbību un citām Savienības politikas jomām.

Šis Komisijas jaunā struktūra, kas paredz arī priekšsēdētāja vietnieku amatus, un uz projektiem balstītā pieeja ir svarīgs instruments, kas veicina šādu darba organizācijas veidu. Projektu komandas, kurās tiek apkopoti viedokļi no dažādu nozaru skatu punkta, strādā, lai centieni vienā politikas jomā pastiprinātu iniciatīvas citās jomās, izveidojot daudz saskaņotāku un savstarpēji pastiprinošu darba programmu. Turklāt priekšsēdētāja pirmā vietnieka jaunajos amata pienākumos ietilpst horizontāla atbildība par ilgtspējīgu attīstību. Lai nodrošinātu politikas saskaņotību, priekšsēdētāja pirmais vietnieks pildīs koordinatora lomu, virzot Komisijas darbu saistībā ar mērķi aktīvi īstenot 2030. gada programmu.

Vēl viens veids, kā panākt dziļāku ilgtspējīgas attīstības jautājumu integrāciju Eiropas politikā, ir izmantot Komisijas **labāka regulējuma rīkus**. Visos Komisijas ietekmes novērtējumos ir jāizvērtē vides, sociālā un ekonomiskā ietekme, lai pārliecinātos, ka ilgtspējības apsvērums ir pienācīgi apsvērts un ņemts vērā. *Ex-post* novērtējumos ir arī jāanalizē visas trīs dimensijas, izmantojot stingri integrētu pieeju. Pastiprinātas pamatnostādnes par ietekmes novērtējumiem un pilnveidotas procedūras apliecina, ka šī integrējošā pieeja bija 2015. gadā pieņemtā labāka regulējuma dokumentu kopuma būtiska sastāvdaļa. Ieinteresēto personu iesaistīšana un sabiedriskā apspriešana ir vēl viens labāka regulējuma instrumentu kopuma elements, lai izpildītu 2030. gada programmā noteikto iekļaušanas prasību.

Eiropas pusgads kā ES ekonomikas pārvaldības sistēma ir izteikti vērsts uz nodarbinātību un rezultātiem sociālajā jomā, tādā veidā veicinot ilgtspējīgāku sociālekonomisko modeli Eiropas Savienībā.

3.2. Finansējums

ES budžets, kas atbilst apmēram 1 % no ES nacionālā kopienākuma (NKI), ir vērsts uz investīcijām un papildina dalībvalstu budžetus, kā arī plašo ES politikas un regulatīvo instrumentu klāstu ar mērķi risināt problēmas gan Eiropas, gan starptautiskā līmenī. Komisija ES budžetā un izdevumu programmās jau ir lielā mērā iestrādājusi ekonomisko dimensiju, sociālo dimensiju un vides dimensiju, kuras ir IAM pamatā. ES izdevumu programmu izpildes sistēmā 2014.–2020. gadam jau ir iekļauti attiecīgi elementi, kas paredz ziņot par visām trim dimensijām.

Arī **iniciatīva "Uz rezultātiem vērsts ES budžets" (BFOR)**³⁸ ir paredzēta tam, lai nodrošinātu, ka katrs Eiropas nodokļu maksātāju euro tiek izlietots tā, lai maksimāli uzlabotu mūsu nākotni. Pārorientēšanās no izdevumu mērīšanas uz rezultātu mērīšanu — galvenokārt no noteikumu ieviešanas nodrošināšanas uz maksimālu rezultātu nodrošināšanu — nodrošina, ka resursi tiek piešķirti pietiekami elastīgi, lai risinātu steidzamas vajadzības un koncentrētos uz prioritātēm.

Investīciju plānā Eiropai ir īpaši iekļautas atsauces uz IAM, un šis plāns veicina saskaņotību ar ES budžetu. Dažādi politikas pasākumi, piemēram, **Eiropas strukturālie un investīciju fondi**, un instrumenti, piemēram, **Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments**, tiek izmantoti paralēli **Eiropas Investīciju bankas** finansējumam, lai veicinātu tādu ilgtspējības mērķu sasniegšanu kā energoefektivitāte un videi draudzīgs transports, izmantojot inovatīvus finanšu instrumentus, kas palīdz sasniegt vajadzīgo investīciju mērogu. Pastāv arī politiska apņemšanās novirzīt pasākumiem klimata jomā vismaz 20 % no ES budžeta. Plānots arī, ka vismaz 60 % no pamatprogrammas "**Apvārsnis 2020**" budžeta tiks atvēlēti ilgtspējīgas attīstības jautājumiem, bet 35 % — pasākumiem klimata jomā. Būdama dalībniece globālajā partnerībā, lai īstenotu IAM (**17. IAM**), Eiropas Savienība kā valstu bloks 2030. gada programmas darbības laikā ir apņēmusies atvēlēt 0,7 % no sava NKI **oficiālajai attīstības palīdzībai (OAP)**. Tāpat Savienība īstermiņā kolektīvi atvēlēs 0,15 % no NKI oficiālajai attīstības palīdzībai vismazāk attīstītajām valstīm un palielinās šo palīdzību līdz 0,20 % 2030. gada programmas darbības laikā.

Plānojot daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2020. gada, Komisija pētīs, kā vislabāk turpināt ES budžetus un turpmākās finanšu programmas tā, lai pienācīgi veicinātu 2030. gada programmas izpildi un atbalstītu dalībvalstu centienus.

3.3. Valstu, ANO reģionu, ES un pasaules līmenī sasniegtā progresa mērīšana

Ir svarīgi sistemātiski un pārredzamā veidā sekot progresam. 2030. gada programmā ir paredzētas turpmākas pārbaudes un pārskatīšana valstu, reģionu un pasaules līmenī. ES sadarbībā ar tās dalībvalstīm ir apņēmusies aktīvi rīkoties visos līmeņos, lai paātrinātu virzību uz IAM sasniegšanu un lai nodrošinātu pārskatatbildību pret iedzīvotājiem un to, ka neviens netiek aizmirsts.

Programmā ir noteikti 17 mērķi un 169 apakšmērķi, un attiecībā uz šiem mērķiem ANO Statistikas komisija 2016. gada martā vienojās par rādītāju sistēmu, kurā ietilpst 230 rādītāji un kura kalpos par praktisku sākuma punktu progresa pārraudzīšanai visā pasaulē. Tāpat 2030. gada programmā ir paredzēts veikt pārraudzību ANO reģionu līmenī. Attiecībā uz pārraudzību Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (**UNECE**) reģionā tiek gatavots ceļvedis par ilgtspējīgas attīstības mērķu statistikas apkopošanu, kas

³⁸ http://ec.europa.eu/budget/budget4results/initiative/index_en.cfm.

palīdzēs veikt šo uzdevumu *UNECE* valstīs. Valstu līmenī ANO aicināja dalībvalstis izveidot progresa mērīšanas un ziņošanas sistēmas.

Komisija piedalīsies šajā uzdevumā, pārraugot, ziņojot un izvērtējot progresu virzībā uz IAM sasniegšanu ES mērogā. Komisija arī regulāri sniegs ziņojumus par ES ieguldījumu 2030. gada programmas īstenošanā Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsta līmeņa forumā par ilgtspējīgu attīstību.

Pirmais pārskats par ES un tās dalībvalstu veikumu saistībā ar IAM ir publicēts *Eurostat* izdevumā, kas tika laists klajā vienlaikus ar šo paziņojumu³⁹. Sākot ar 2017. gadu, Komisija veiks regulāru sīkāku pārraudzību par IAM sasniegšanas gaitu Eiropas Savienībā un šim nolūkam izstrādās atsaucē rādītāju sistēmu, kā arī izmantos datus no daudzajiem pārraudzības un novērtēšanas pasākumiem, ko patlaban veic Komisija, aģentūras, Eiropas Ārējās darbības dienests un dalībvalstis.

3.4. Kopīga atbildība par īstenošanu un atzinība par izcilību

Ilgtspējīgas attīstības mērķi ir sadarbības programma starp visiem valstu pārvaldes līmeņiem un pilsonisko sabiedrību, ko parakstījušas visas ANO dalībvalstis. Tā ir jāīsteno, sadarbojoties visām valstīm.

Šis paziņojums nosaka sistēmu, lai ES un tās dalībvalstis varētu īstenot 2030. gada programmu. Saskaņā ar subsidiaritātes principu ES rīkosies ārpus savām ekskluzīvās kompetences jomām tikai tad, ja mērķus varēs labāk sasniegt Savienības līmenī, nevis ar dalībvalstu rīcību. Tādēļ dalībvalstīm ir ļoti svarīgi cieši sadarboties, un daudzi jautājumi, kas ietekmē valstu ilgtspējīgu attīstību, dalībvalstīm būs jārisina pašām, turklāt tās pašlaik izstrādā savu valsts sistēmu IAM sasniegšanai un ziņošanai par sasniegto saviem pilsoņiem un Apvienoto Nāciju Organizācijai.

Īpaša nozīme 2030. gada programmas īstenošanā ir pilsētām un vietējām pašpārvaldēm, kurām ir noteikts konkrēts mērķis (*II. IAM*), kā arī citi 2030. gada programmā noteikti ar pilsētvidi saistīti mērķi. Mūsdienu ekonomisko, vides un sociālo problēmu risināšanā pilsētām ir liela ietekme. Vairāk nekā 70 % no ES iedzīvotājiem dzīvo pilsētās, un apmēram 85 % no ES IKP tiek saražots pilsētās⁴⁰. Pilsētas ir Eiropas tautsaimniecības dzinējspēks, un tās kalpo par katalizatoru inovatīviem ilgtspējīgiem risinājumiem, kas veicina pāreju uz noturīgu sabiedrību, kura rada zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni. Tomēr tās ir arī vieta, kur vissmagāk izpaužas tādas problēmas kā bezdarbs, segregācija, nabadzība un piesārņojums.

Tādēļ 2016. gadā pieņemtā pilsētvides programma Eiropas Savienībai tiks vispusīgi īstenota kopā ar vietējām pašpārvaldēm, pievēršoties visiem ilgtspējīgas attīstības aspektiem, vienlaikus arī dodot ieguldījumu pasaules “jaunās pilsētvides programmas”⁴¹ īstenošanā. Komisijai būs liela nozīme pilsētvides programmas ES īstenošanā, ņemot vērā pilsētu

³⁹ *Eurostat*, “Sustainable Development in the European Union - A statistical glance from the viewpoint of the UN Sustainable Development Goals” (Ilgtspējīga attīstība Eiropas Savienībā — ieskaits statistikas rādītājos no ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu skatu punkta) (2016. g.).

⁴⁰ *Eurostat*.

⁴¹ Pieņemta Kito 2016. gada oktobrī ANO Iedzīvotāju apmetņu programmas 3. konferencē; A/CONF.226/4.

daudzveidību, to pienākumus un mijiedarbību ar apkārtējām teritorijām, ekspertu zināšanu nodrošināšanā, darbību īstenošanā un vairāklīmeņu pārvaldības procesu veicināšanā.

Ilgspējīgu attīstību nav iespējams sasniegt tikai ar publiskā sektora politikas pasākumiem. Tas ir kopīgs iedzīvotāju, pilsoniskās sabiedrības, organizāciju un uzņēmumu darbs. Arvien vairāk uzņēmumu pauž atbalstu ilgtspējīgas attīstības mērķiem un uzņemas uzņēmumu sociālo atbildību paši savās interesēs, kā arī Eiropas ekonomikas un sabiedrības interesēs. Eiropas uzņēmumi var nodrošināt inovatīvus risinājumus nākotnes problēmām, kā arī būt par pārmaiņu virzītājiem Eiropas Savienībā un aiz tās robežām. Sabiedrībai kopumā ir jāpieņem ilgtspējība kā pamatprincips visās izvēlēs, ko katrs cilvēks, uzņēmums un pilsoniskās sabiedrības dalībnieks izdara katru dienu.

Lai izveidotu dinamisku telpu, kurā satiktos dažādas publiskā un privātā sektora ieinteresētās personas, Komisija izveidos daudzpusēju ieinteresēto personu platformu, kas palīdzēs veikt turpmākus pasākumus un apmainīties ar paraugpraksi saistībā ar IAM īstenošanu dažādās nozarēs dalībvalstu un ES līmenī. Platforma varētu kalpot arī kā centrs savstarpējām mācībām, kur ieinteresētās personas varētu apspriest ilgtspējības pasākumus un informēt cita citu par jau iesāktām veiksmīgām iniciatīvām. Katru gadu tiks pasniegta Eiropas ilgtspējības balva, apliecinot atzinību iniciatīvām ar pārveidojošu ieguldījumu pasaules 2030. gada programmas īstenošanā.

4. NOBEIGUMS

ES, kā projekts, kas balstīts uz pamatvērtībām un taisnīgumu, pievienojas ANO Ilgtspējīgas attīstības programmai 2030. gadam, jo tā nodrošina vienreizēju iespēju veidot labāku nākotni. Ilgtspējīgas attīstības mērķu globālais redzējums rīkoties cilvēku, planētas un labklājības vārdā pilnībā atbilst Eiropas darba kārtībai: ilgtspējība ir Eiropas zīmols. Apzinoties planētas iespēju robežas, resursu trūkumu, pieaugošo nevienlīdzību un ilgtspējīgas izaugsmes nozīmīgumu mūsu sociālās drošības sistēmu saglabāšanā, mēs vēlamies, lai Eiropas un pasaules ekonomika nostātos uz jauna ceļa, lai cilvēki varētu dzīvot labāk, nodrošinot taisnīgu sadalījumu visiem un jo īpaši jaunākajai paaudzei.

Lai pasargātu nākotni, jau šodien ir jāizdara pareizās politiskās izvēles. Mūsu politikas un tiesību aktu kopuma apzināšanas procesā ir noskaidrots, ka Eiropas darbībās ir ņemti vērā visi septiņpadsmit IAM. Turklāt Junkera vadītā Komisija daudzus IAM ir noteikusi par augstām politikas prioritātēm. Ilgtspējīgas attīstības mērķus ES līmenī un dalībvalstīs var veiksmīgi sasniegt tikai tad, ja jaunajos politikas pasākumos jau no paša sākuma tiek ņemta vērā ilgtspējība un politikas saskaņotība un ja pašreizējā politika uz vietas tiek īstenota sadarbībā ar visām ieinteresētajām personām un visos līmeņos.

Komisija ir apņēmības pilna īstenot 2030. gada programmu, izmantojot šādus pārvaldības elementus un veicot šādas pamatdarbības.

- Komisija iestrādās ilgtspējīgas attīstības mērķus ES politikā un iniciatīvās, nosakot ilgtspējīgu attīstību par būtisku vadošo principu visās politikas jomās. Esošajās un jaunajās politikas jomās būtu jāņem vērā trīs ilgtspējīgas attīstības pīlāri, proti, sociālie, vides un ekonomiskie apsvērumi. Šajā nolūkā Komisija rūpēsies, lai tās politika ir nodrošināta ilgtspējības ziņā, izmantojot savus labāka regulējuma instrumentus.

- Sākot ar 2017. gadu, Komisija sniegs regulārus ziņojumus par ES veikumu saistībā ar 2030. gada programmas īstenošanu.
- Lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību visā pasaulē, ES turpinās darbu ar ārējiem partneriem, izmantojot visus instrumentus, ko tai sniedz tās ārējā politika, kā arī īpaši atbalstīs centienus jaunattīstības valstīs.
- Komisija ir apņēmusies virzīt 2030. gada programmas īstenošanu sadarbībā ar likumdevējiem un budžeta lēmējinstītūciju, proti, Padomi un Eiropas Parlamentu, kā arī ar citām Eiropas iestādēm, starptautiskām organizācijām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, iedzīvotājiem un citām ieinteresētām personām.
- Komisija izveidos daudzpusēju ieinteresēto personu platformu, kas palīdzēs veikt turpmākus pasākumus un apmainīties ar paraugpraksi saistībā ar IAM īstenošanu dažādās nozarēs dalībvalstu un ES līmenī.
- Komisija uzsāks pārdomu procesu, lai tālāk izstrādātu ilgtermiņa redzējumu laikposmam pēc 2020. gada.

Saskaņā ar saistībām, ko uzliek dalība Apvienoto Nāciju Organizācijā, dalībvalstis tiek aicinātas uzņemties līdztbildību un izstrādāt valstu sistēmas IAM sasniegšanai, laikus īstenojot saistītos Eiropas politikas pasākumus un izvērtējot panākto progresu.

Tabula. 2030. gada programmas ilgtspējīgas attīstības mērķi ⁴²

2030. gada programmas ilgtspējīgas attīstības mērķi

1. mērķis. Izskaut nabadzību visos tās veidos visā pasaulē
2. mērķis. Izbeigt badu, panākt nodrošinātību ar pārtiku un pilnvērtīgu uzturu un veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecību
3. mērķis. Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību ikvienam un visos vecumos
4. mērķis. Nodrošināt iekļaujošu, vienlīdzīgi pieejamu, kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas visiem iedzīvotājiem
5. mērķis. Nodrošināt dzimumu līdztiesību un emancipēt visas sievietes un meitenes
6. mērķis. Nodrošināt ūdens un sanitārijas pieejamību visiem un ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu
7. mērķis. Nodrošināt visiem piekļuvi pieejamai, uzticamai, ilgtspējīgai un modernai energoapgādei
8. mērķis. Veicināt stabilu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgu darbu ikvienam
9. mērķis. Veidot noturīgu infrastruktūru, veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu industrializāciju un sekmēt inovāciju
10. mērķis. Samazināt nevienlīdzību starp valstīm un vienas valsts robežās
11. mērķis. Padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, izturīgas un ilgtspējīgas
12. mērķis. Nodrošināt ilgtspējīgus patēriņa un ražošanas modeļus
13. mērķis. Steidzami rīkoties, lai apkarotu klimata pārmaiņas un to ietekmi*
14. mērķis. Saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un jūras resursus ilgtspējīgai attīstībai
15. mērķis. Aizsargāt un atjaunot sauszemes ekosistēmas un veicināt to ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, novērst pārtuksnešošanas, apturēt augsnes degradāciju un veikt tās uzlabošanu un apturēt bioloģiskās daudzveidības zudumu
16. mērķis. Veicināt miermīlīgas un iekļaujošas sabiedrības izveidi ilgtspējīgai attīstībai, ikvienam nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību un veidot efektīvas, pārskatatbildīgas un iekļaujošas iestādes visos līmeņos
17. mērķis. Pastiprināt īstenošanas līdzekļus un atjaunot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai

* Atzīstot, ka Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām ir galvenais starptautiskais starpvaldību forums, kurā apspriež pasaules reakciju uz klimata pārmaiņām.

⁴² ANO Rezolūcija A/RES/70/1.